

УДК 378.018.43

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/52-1-35>**Ірина ЖИГОРА,***orcid.org/0000-0002-5796-2062*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри методик дошкільної та початкової освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

(Кропивницький, Україна) *i.zhugora@gmail.com***Валерій ЖИГОРА,**

аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

(Кропивницький, Україна) *giggsovic@gmail.com*

ІНСТРУМЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

У статті робиться огляд проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ-засобів та ІКТ-методів навчання) в умовах дистанційного навчання, спричиненого пандемією, пізніше – воєнним часом.

Автори розглядають можливості використання разом із традиційною системою освіти дистанційне навчання на базі ІКТ, зазначають переваги та недоліки такої форми навчання в окреслених умовах.

Особливу увагу в статті приділено онлайн-інструментам для організації дистанційного навчання на уроках в сучасній школі. Обґрунтовано вибір теми роботи, її актуальність, подано теоретичне значення й практичну цінність досліджуваної проблеми.

Пропоновану роботу присвячено вивченню особливостей використання сучасних інформаційних технологій, організації навчального процесу за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах дистанційного навчання. З'ясовано, що дистанційна освіта є комплексом відкритих освітніх послуг, що містить навчальний матеріал, технології, консультації, контроль знань і надається за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища через застосування дистанційних технологій навчання – мультимедійних, мережесевих, телекомунікаційних, ТВ-технологій тощо. Визначено ефективні онлайн-інструменти для організації дистанційного навчання, зокрема ті, що переважно використовуються в школах та закладах вищої освіти України під час дистанційного навчання, – сервіси Padlet, Google Classroom, Google Диск, платформи Zoom, Google Meet, Telegram канал, прями трансляції Facebook. Особливу увагу приділено програмно-апаратному комплексу «Інтерактивна дошка», який має властивості традиційної шкільної дошки, із більшими можливостями графічного коментування екранних зображень, дозволяє збільшити навчальне навантаження під час викладання предмета в класі, у Google Classroom і забезпечує ергономічність навчання, сприяє креативному навчання, побудованому на аудіовізуальному діалозі.

Ключові слова: дистанційне навчання, інструменти організації дистанційного навчання, інформаційні технології, ІКТ-засоби та ІКТ-методи навчання.

Iryna ZHYHORA,*orcid.org/0000-0002-5796-2062*

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Preschool and Primary Education

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

(Kropivnytskyi, Ukraine) *i.zhugora@gmail.com***Valerii ZHYHORA,**

Postgraduate Student at the Department of Pedagogy and Education Management

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

(Kropivnytskyi, Ukraine) *giggsovic@gmail.com*

THE TOOLS FOR ORGANIZING STUDENTS' DISTANCE LEARNING

The article reviews the problem of introduction information and communication technologies (ICT tools and ICT teaching methods) in the conditions of distance learning caused by a pandemic, later - in wartime.

The authors consider the possibility of using distance learning based on ICT with the traditional education system, note the advantages and disadvantages of this form of learning in the outlined conditions.

A special attention in the article was given to online tools for organizing distance learning on lessons in a modern school. The choice of the topic, its relevance, the theoretical significance and practical value of the researched problem are substantiated.

The offered work is about studying the features of using modern information technologies, the organization of educational process by means of modern information and communication technologies in the conditions of distance learning. It was found that distance education is a set of open educational services which contains educational material, technology, advice, knowledge control and it is provided by a specialized information educational environment through the usage of distance learning technologies - multimedia, network, telecommunications, TV technology and more.

Effective online tools for distance learning have been identified, particularly those that are mainly used in schools and institutions of higher education in Ukraine during distance learning-Padlet, Google Classroom, Google Drive, Zoom, Google Meet, Telegram and Facebook live broadcasts.

A special attention is paid to the software and hardware complex "Interactive board", which has the properties of a traditional school board, with greater opportunities for graphical commenting on screen images and increases the workload while teaching a subject in the classroom, in Google Classroom, and provides ergonomic learning, based on audiovisual dialogue.

Key words: *distance learning, tools for organizing distance learning, information technologies, ICT tools and ICT teaching methods.*

Постановка проблеми. Бурхливий розвиток інформаційних технологій, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ-засобів та ІКТ-методів навчання) дає змогу споживачам освітніх послуг самим обирати освітні програми навчання, а також час та способи їхнього опанування. Кожен учасник освітнього процесу, використовуючи традиційну систему освіти й, залишаючись до того ж на одному й тому ж формальному освітньому рівні, має змогу навчатися *дистанційно* на базі ІКТ для вдосконалення своєї професійної кваліфікації, продовжити навчання, а також змінити профіль освіти. Сучасний стан освітнього середовища вимушено спочатку через пандемію, потім у умовах воєнного часу перейшов на дистанційне навчання, що, зрозуміло має як свої переваги, так і недоліки.

У статті 34 Конституції України зазначено: «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір» (Конституція України: сайт URL: <https://www.president.gov.ua>). Саме на навчальний процес учнів впливає інформація, отримана з різних джерел. Однак досить часто періодичні видання, програми радіо, кіно, телебачення, сайти мережі Інтернет пропонують дезінформацію з метою зацікавлення, маніпуляції, залучення великої аудиторії. Спостерігається негативний вплив системи засобів масової інформації на розвиток молоді. У цьому разі досить важко змінити, переробити пресу й інші медіатехнології, тому потрібно «змінити» аудиторію, слухачів, глядачів, зокрема учителів, батьків, під впливом яких формується світогляд молодого покоління.

Саме дистанційна освіта створює необхідні можливості для впровадження сучасних технологій (ІКТ-засобів та ІКТ-методів навчання) та пошуку нових методів викладання в сучасних

умовах, тому тема «Інструменти організації дистанційного навчання учнів» є актуальною.

Аналіз досліджень. Із виникненням мережі «Інтернет» і веб-технологій на початку ХХІ ст. дидактичний потенціал віртуальної мережі помітно зріс. Як об'єкт дослідження цей дидактичний потенціал є предметом вивчення як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зокрема, дидактичні можливості мас-медіа репрезентовані в працях Патрісії МакГі та Вероніки Діаз, С. В. Тітової та інших дослідників.

Про поширення інформаційно-комунікаційних технологій в освіті протягом життя йдеться в праці І. Беззуб (Беззуб, 2017). Специфіку організації середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах висвітлено в колективному доробку авторів Ю. М. Богачкова, В. Ю. Бикова, О. П. Пінчука, А. Ф. Монако, О. І. Вольневича, В. О. Царенка, П. С. Ухані, І. В. Мушки (Богачков Ю. та ін., 2012). Технологію створення дистанційного курсу розробили В. Ю. Биков та В. М. Кухаренко (Биков, Кухаренко, 2008). Порівняльний аналіз навчальних можливостей системи дистанційного навчання здійснили С. О. Сисоєва та К. П. Осадча (Сисоєва, Осадча, 2011). Положення про дистанційне навчання є підґрунтям для створення необхідних можливостей для впровадження сучасних технологій (ІКТ-засобів та ІКТ-методів навчання) та пошуку нових методів викладання в сучасних умовах (Положення про дистанційне навчання: сайт URL: <https://zakon.rada.gov.ua>).

Мета статті – дослідження особливостей організації навчального процесу за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до нового Закону про освіту (2017) та Концепції

Нової української школи визначено нові освітні стандарти, що окреслюють базові компетенції як засоби, потрібні для особистої реалізації, активного громадянського життя, можливості працевлаштування. З-поміж ключових компетентностей найважливішими з погляду зазначеної проблеми є: інформаційно-цифрова компетентність (що передбачає насамперед критичне застосування ІКТ для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, у публічному просторі та приватному спілкуванні, інформаційну й медіа-грамотність) та вміння вчитися впродовж життя (здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного й колективного), зокрема саме за допомогою ІКТ: через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, уміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання) (Нова українська школа: сайт URL: <http://mon.gov.ua>).

Ми вважаємо, що удосконалення навчального процесу, з української мови зокрема, передбачає відбір:

- пізнавально-інформаційних фільмів і кіноеккурсів відповідно до навчальної програми;

- ресурсів мережі Інтернет, що дозволяють ефективно користуватися учителем під час занять у режимі on-line або off-line;

- комп'ютерних програмно-методичних комплексів, однією із безперечних переваг яких є досить проста й доступна форма (навіть для новачків у комп'ютерному світі), скільки вони надають складний комплекс інформації: текст, звук і візуальний ряд;

- програмно-апаратних комплексів, зокрема «Інтерактивна дошка», що має властивості традиційної шкільної дошки, однак із більшими можливостями графічного коментування екранних зображень, а це дозволяє збільшити навчальне навантаження під час викладання предмета в класі, забезпечує ергономічність навчання, сприяє креативному навчанню, побудованому на аудіовізуальному діалозі.

Важливою компетенцією є формування здатності навчатися впродовж життя. Поява нових, нетрадиційних форм освіти, таких, як *дистанційне навчання*, потребує аналізу й осмислення сучасних тенденцій і перспектив навчання протягом життя. Створюються умови для навчання дітей і дорослих за допомогою мережі Інтернет.

Дистанційна освіта (ДО) – це комплекс відкритих освітніх послуг, що містить навчальний матеріал, технології, консультації, контроль

знань, які надаються широким верствам у країні та за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища через застосування дистанційних технологій навчання – мультимедійних, мережевих, телекомунікаційних, ТВ-технологій тощо (Беззуб, 2017).

Особливої нагальності набуває проблема використання ІКТ для дистанційного навчання, зокрема в умовах карантину, спричиненого Covid-19. Ще більшої потреби це питання набуло в умовах воєнного часу. Переваги дистанційного навчання в окреслених умовах незаперечні, оскільки обумовлені його новими функціями, розширенням можливостей і сервісу в наданні освітніх послуг тим, хто навчається на відстані. Зручність дистанційного навчання засвідчується використанням системи гнучкої безперервної освіти, гнучких графіків, проведенням занять у синхронному й асинхронному режимах. Дистанційне навчання спрямоване на підтримку особистісно орієнтованого навчання й тому неможливе без впровадження мобільних інформаційно-комунікаційних технологій, що передбачає сукупність персональних апаратних засобів, програмне забезпечення, прийоми, засоби й методи, що уможливує отримання, збереження, комп'ютерне опрацювання й відтворення текстових, аудіо-, відео- та графічних даних в умовах оперативної комунікації з ресурсами Інтернету.

Отже, основними притаманними ознаками онлайн-освіти є гнучкість, мобільність, незалежність від місця й часу, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах особистісно орієнтованого навчання.

Труднощі дистанційного навчання пояснюються багатьма причинами. Зазначимо насамперед, що сучасна молодь є новим «цифровим» поколінням, яке постійно користується різними гаджетами, контактує з комп'ютерною технікою та технологіями, пов'язаними з ними. Однак їхній досвід у цій галузі часто обмежується передусім розважальним і рідше – загально-пізнавальним (у межах шкільного навчання) використанням. Тому вчителям шкіл треба освоїти й застосовувати на практиці ІКТ-інструменти для кращого контакту з учнями та студентами для того, щоб у подальшому стати «своїми» для них, спілкуватися з ними однією «цифровою» мовою, забезпечуючи найкращу ефективність освітніх процесів.

Інструментальні засоби інформаційно-комунікаційних технологій із позиції технологій використання можна розділити на дві великі групи: локальне програмне забезпечення, що встановлюється на персональних комп'ютерах (офлайн);

мережеве програмне забезпечення, що встановлюється на віддалених серверах та використовується на персональному комп'ютері в режимі мереженого доступу (онлайн).

Одночасно виникає питання, якій із цих груп надати перевагу. Звичайно, вибір визначається конкретним видом діяльності, умовами роботи, доступними засобами тощо. Потрібно зазначити, що у світовій практиці, зокрема в освітній та науковій діяльності, останнім часом віддається перевага використанню онлайн-інструментів. Удосконалення та широке використання мережевих технологій обробки інформації, особливо хмарних технологій, визначають велику зацікавленість користувачів до мережевого програмного забезпечення (Освіта протягом життя: сайт URL: <http://www.niss.gov.ua>). З-поміж переваг такого підходу можна виокремити такі: низька собівартість володіння необхідними функціями; відсутня необхідність слідкувати за оновленням програмного забезпечення; практична відсутність вимог до мінімальних характеристик персонального комп'ютера.

Ефективними інструментами організації дистанційного навчання в школах та закладах вищої освіти України сьогодні насамперед можна назвати сервіси Padlet, Google Classroom, Google Диск, платформи Zoom, Google Meet, Telegram канал, прямі трансляції Facebook. 11 грудня 2020 року Міністерство освіти та науки України спільно з Українським інститутом розвитку освіти та Міністерство цифрової трансформації України впровадили платформу «Всеукраїнська школа онлайн» – сучасний онлайн-ресурс для змішаного та дистанційного навчання учнів середньої та старшої школи з матеріалами (відеоінструкції, тести, завдання для школярів 5–11 класів), що пройшли експертизу та відповідають державним освітнім стандартам. Ця платформа забезпечує учнів відеоінструкцією, конспектами, тестами та дає змогу моніторити свій навчальний прогрес, а вчителів – необхідними методичними рекомендаціями та прикладами застосування сучасних освітніх технологій. Навчальний контент платформи містить уроки з 18 основних предметів: українська література, українська мова, біологія, біологія та екологія, географія, всесвітня історія, історія України, математика, алгебра, алгебра і початки аналізу, геометрія, мистецтво, основи правознавства, природознавства, фізика, хімія, англійська мова та зарубіжна література. Відповідно до календарного плану контент платформи поступово доповнюється, удосконалюється.

Отже, дистанційне навчання є поєднанням самостійної роботи з навчальними матеріалами

та безпосереднього спілкування з учителем-тьютором, що дозволяє максимально ефективно використовувати час і водночас продовжувати здобувати знання незалежно від зовнішніх обставин.

Переваги дистанційного навчання в умовах карантину та воєнного часу незаперечні, оскільки такий вид організації уроків дозволяє продовжити надання освітніх послуг на відстані.

Під час викладання уроків в сучасних школах активно використовуються інструменти для організації дистанційного навчання на основі Google Suite: Google Suite for education – як загальна платформа; Classroom – для організації дистанційних курсів; Google Meet – для проведення відеоконференцій (для безпосереднього спілкування із учнями).

Google Classroom – онлайн-інструмент, який дозволяє організувати освітній процес з учнями у віртуальному просторі. У цьому сервісі вчителі мають змогу створювати навчальні курси, ділитися освітніми матеріалами, створювати завдання, перевіряти опубліковані завдання, оцінювати рівень засвоєння знань, коментувати виконані завдання, індивідуально зв'язуватися з кожним учнем за потреби, відстежувати прогрес успішності кожного учня класу. Переваги такого сервісу полягають у тому, що на уроці одночасно можуть бути присутніми 30 учнів, за потреби – більше 30 осіб. Кожен школяр може переглядати завдання, коментувати та ставити запитання. Названа платформа взаємно інтегрована з «Google-дискон» (Google Docs), «Google-календарем», «Google-формами» і Google mail-поштою. Під час використання вчителем Google Classroom папка «Клас» автоматично створюється на його робочому Google-диску. Для учнів також створюється папка «Клас» із вкладеними папками для кожного класу, до якого вони приєднуються. Під час створення завдання у вигляді Google-документа платформа створює й поширює індивідуальні копії для кожного учня в класі за бажанням учителя, а це значно спрощує технічні аспекти освітнього процесу.

Перевагою платформи є те, що, натиснувши на прізвище окремого учня, можна ознайомитись із сумарною звітною інформацією щодо його успішності, які завдання йому було призначено, що з цього він виконав і з яким результатом, а також переглянути файли з його роботами. За потреби учневі можна повернути роботу на доопрацювання. Дуже важливо, що вчитель, працюючи в Google Classroom, має змогу спостерігати одночасно за виконанням усіх завдань і контролювати роботу над окремим завданням відразу в декількох класах.

Навігація в межах Google Classroom є зручною, доступною для кожного користувача, що робить цю платформу ефективним онлайн-інструментом в умовах дистанційного навчання.

Для покращення взаємодії з учнями під час дистанційного навчання широко використовується такий онлайн-інструмент, як дошка Padlet. Так, авторами пропонованої статті було створено віртуальну інтерактивну дошку Padlet «Українська мова. Розробка дистанційних уроків для учнів 11 класів».

Труднощі полягали в тому, що довелось самотійно, зокрема за допомогою ІКТ-засобів, учитися створювати інтерактивну дошку Padlet. Удосконалюючи свою професійну кваліфікацію на основі інформаційно-комунікаційних технологій, ми ознайомилися із відеоінструкцією щодо створення дошки Padlet (Налаштування дошки padlet: сайт URL: <https://www.youtube.com>). Також у нагоді стали зразки подібних розробок.

Відповідно до вимог ми розробили 3 уроки з української мови для учнів 11 класів, використовуючи програмно-апаратний комплекс «Інтерактивна дошка»: «Українська мова. Розробка дистанційних уроків для учнів 11 класів» (Українська мова 2021. Урок №38: сайт URL: <https://padlet.com/izhugora/ukrmova2021>; Урок №39: сайт URL: <https://padlet.com/izhugora/2ukrmova2021>; Урок №40: сайт URL: <https://padlet.com/izhugora/3ukrmova2021>).

Згідно з вимогами щодо розробки уроків за допомогою інтерактивної дошки Padlet було використано відеоматеріали відповідно до теми уроку (11 клас. Українська мова. Написання есе: сайт URL: <https://www.youtube.com>; Кома і кома з крапкою в складному реченні: сайт URL: <https://naurok.com.ua>, Двокрапка й тире в складному реченні: сайт URL: <https://dyskurs.net>), інтерактивні вправи (Приклади вправ: сайт URL: <http://learningapps.org>; Вправи з української мови: сайт URL: <https://learningapps.org>) та можливості PowerPoint (робота із слайдами, таблицями, артефактами) тощо.

Отже, програмно-апаратний комплекс «Інтерактивна дошка», який має властивості традиційної шкільної дошки із більшими можливостями графічного коментування екранних зображень дозволяє збільшити навчальне навантаження

під час викладання предмета в класі, у Google Classroom і забезпечує ергономічність навчання, сприяє креативному навчанню, побудованому на «аудіовізуальному діалозі». А використання платформи Google Classroom уможлиблює швидко і якісну організацію освітнього процесу дистанційно.

Висновки. У сучасних умовах дистанційного навчання володіння ІКТ-інструментами є вкрай потрібним не тільки для учнів, а й насамперед для прогресивних учителів та викладачів.

Відповідно до світових тенденцій і для використання в школах та закладах вищої освіти перевагу слід віддати онлайн-інструментам, не забуваючи при цьому і про офлайн-альтернативу.

На шляху широкого впровадження використання ІКТ у школах та закладах вищої освіти можуть виникнути не тільки технічні й фінансові перешкоди, а й організаційні та адміністративні.

Отже, в умовах сучасних перетворень активне й ефективне впровадження ІКТ-технологій має принципово важливе значення для українського освітнього середовища. Сьогодні створюється нова освітня система відповідно до вимог інформаційного суспільства й процесу модернізації традиційної освіти. Така стратегія є важливим чинником забезпечення більшої доступності освіти для всіх учасників освітнього процесу, сприяє підвищенню якості та творчого потенціалу освіти.

Сьогодні найзручнішими та найефективнішими онлайн-інструментами для організації дистанційного навчання виявилися інструменти на основі Google Suite: Google Suite for education – як загальна платформа; Classroom – для організації дистанційних курсів у школі; Google Meet – відеоконференції для безпосереднього візуального спілкування із учнями.

Використання названих інструментів дозволило без труднощів, швидко і якісно організувати освітній процес дистанційно: надсилати будь-які матеріали всім учням відразу; збирати роботи онлайн, бачити статистику виконання; створювати анкетні опитування; планувати час публікування завдань; писати повідомлення, поширювати відео, посилання й світліни, ставити завдання, змінювати їх тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беззуб І. Поширення інформаційно-комунікаційних технологій в освіті протягом життя. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2017. Вип. 48. С. 503–516.
2. Вправи з української мови. Підготовка до ЗНО. URL: <https://learningapps.org/3714592> (дата звернення: 29.06.2022).
3. Двокрапка й тире в складному реченні. Всеукраїнська школа онлайн. URL: <https://dyskurs.net/koma-v-skladnomu-rechenni/> (дата звернення: 29.06.2022).

4. Кома і кома з крапкою в складному реченні. На урок. URL:<https://naurok.com.ua/urok-koma-ta-krapka-z-komoyu-u-bsr-treivalni-vpravi-63505.html> (дата звернення: 29.06.2022).
5. Конституція України. Офіційне інтернет-представництво. URL:<https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii> (дата звернення: 29.06.2022).
6. Налаштування дошки Padlet. YouTube. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=jrDSHzooCu8> (дата звернення: 29.06.2022).
7. Нова українська школа. Концепція Нової української школи (оновлено). Міністерство освіти і науки України. URL:<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html> (дата звернення: 29.06.2022).
8. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах : посібник / автори: Богачков Ю. М., Биков В. Ю., Пінчук О. П., Монако А. Ф., Вольневич О. І., Царенко В. О., Ухань П. С., Мушка І. В. / Наук.ред.Ю. М. Богачков. К.: Педагогічна думка, 2012. 160 с.
9. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL:<http://www.niss.gov.ua/articles/252> (дата звернення: 29.06.2022).
10. Положення про дистанційне навчання (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 29.06.2022).
11. Приклади вправ. URL:<http://learningapps.org/watch?v=p34cxpow201> (дата звернення: 29.06.2022).
12. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Системи дистанційного навчання: порівняльний аналіз навчальних можливостей. 2011. URL:<http://www.academia.edu/931578> (дата звернення: 29.06.2022).
13. Технологія створення дистанційного курсу : Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2008. 324 с.
14. Українська мова 2021. Урок №38. URL:<https://padlet.com/izhugora/ukrmova2021> (дата звернення: 29.06.2022).
15. Українська мова 2021. Урок №39. URL:<https://padlet.com/izhugora/2ukrmova2021> (дата звернення: 29.06.2022).
16. Українська мова 2021. Урок №40. URL:<https://padlet.com/izhugora/3ukrmova2021> (дата звернення: 29.06.2022).
17. 11 клас. Українська мова. Написання есе. YouTube. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=E3N4X2BEN2A> (дата звернення: 29.06.2022).

REFERENCES

1. Bezzub I. Poshyrennia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v osviti protiahom zhyttia. Nauk. pr. Nats. b-ky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho : zb. nauk. pr. [Spreading of information and communication technologies in education throughout life. Scientific works. V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. Collection of scientific works]. NAS of Ukraine, V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine, Libraries Association of Ukraine. Kyiv, 2017. Issue. 48. Pp. 503–516 [in Ukrainian].
2. Vpravy z ukrainskoi movy. Pidhotovka do ZNO. [Exercises on the Ukrainian language. Preparation for External independent evaluation]. Retrieved from <https://learningapps.org/3714592> [in Ukrainian].
3. Dvokrapka y tyre v skladnomu rechenni. Vseukrainska shkola online. [Colon and dash in a complex sentence. All-Ukrainian online school]. Retrieved from <https://dyskurs.net/koma-v-skladnomu-rechenni/> [in Ukrainian].
4. Coма і кома з крапкою u складному rechenni. Na urok. [Comma and semicolon in a complex sentence. For the lesson]. Retrieved from <https://naurok.com.ua/urok-koma-ta-krapka-z-komoyu-u-bsr-treivalni-vpravi-63505.html> [in Ukrainian].
5. Konstytutsiia Ukrainy. Ofitsiine internet-predstavnytstvo. [Constitution of Ukraine. Official online agency]. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii> [in Ukrainian].
6. Nalashtuvannya doshky Padlet. YouTube. [Setting up the Padlet board. YouTube]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=jrDSHzooCu8> [in Ukrainian].
7. Nova ukrainska shkola. Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly (onovleno). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. [The New Ukrainian School. Concept of the New Ukrainian School (updated). Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html> [in Ukrainian].
8. Orhanizatsiia seredovyschcha dystantsiinoho navchannia v serednikh zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh : posibnyk. [Organization of distance learning environment in secondary general education establishments. Manual]. Authors: Bohachkov Yu. M., Bykov V. Yu., Pinchuk O. P., Monako A. F., Volnevych O. I., Tsarenko V. O., U Khan P. S., Mushka I. V. Scien. ed. by Yu. M. Bohachkov. Kyiv: The Scientific Thought, 2012. 160 p. [in Ukrainian].
9. Osvita protiahom zhyttia: svitovi dosvid i ukrainska praktyka. Analitychna zapyska. [Lifelong education. World experience and Ukrainian practice. Analytical note] National Institute of Strategic Studies. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/252> [in Ukrainian].
10. Polozhennia pro dystantsiine navchannia (Zatverdzheno Nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 25.04.2013 № 466). [Regulation on distance learning (Approved by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 04/25/2013 No. 466)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> [in Ukrainian].
11. Pryklady vprav. [Exercises examples]. Retrieved from <http://learningapps.org/watch?v=p34cxpow201> [in Ukrainian].
12. Sysoieva S. O., Osadcha K. P. Systemy dystantsiinoho navchannia: porivnialnyi analiz navchalnykh mozhlyvostei. [Distance learning systems. Comparative analysis of learning opportunities.]. 2011. Retrieved from <http://www.academia.edu/931578> [in Ukrainian].
13. Tekhnolohiia stvorennya dystantsiinoho kursu : Navchalnyi posibnyk. [Technology of creating a distance course. Educational manual]. Eds. V. Yu. Bykov, V. M. Kukharenko. Kyiv: Millennium, 2008. 324 p. [in Ukrainian].
14. Ukrainska mova 2021. Urok №38. [The Ukrainian language 2021. Lesson 38]. Retrieved from <https://padlet.com/izhugora/ukrmova2021> [in Ukrainian].
15. Ukrainska mova 2021. Urok №39. [The Ukrainian language 2021. Lesson 39]. Retrieved from <https://padlet.com/izhugora/2ukrmova2021> [in Ukrainian].
16. Ukrainska mova 2021. Urok №40. [The Ukrainian language 2021. Lesson 40]. Retrieved from <https://padlet.com/izhugora/3ukrmova2021> [in Ukrainian].
17. 11 klas. Ukrainska mova. Napysannia ese. YouTube. [11th grade. The Ukrainian language. Writing essays. YouTube.]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=E3N4X2BEN2A> [in Ukrainian].